

İSTANBUL-EYÜPSULTAN
CAFER PAŞA TÜRBESİ KAZISI
VE BİTKİSEL BEZEMELİ
MEZAR TAŞLARI ÜZERİNE

Prof. Dr. H. ÖRCÜN BARIŞTA

*1942 Adana'da doğdu. Liseyi Ankara T.E.D.'de bitirdi.
Ankara Üniversitesi Sanat Tarihi bölümünden mezun oldu.*

1988'de Sanat Tarihi profesörü oldu.

1992 yılından itibaren Gazi Üniversitesi

Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi Dekanı olarak görev yapmaktadır.

*Ulusal ve uluslararası birçok toplantıya katılan ve yayımlanmış eserleri de bulunan Barışta,
1997'den bu yana Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
Başkanlığı'nı yürütmektedir.*

İstanbul'un fethinden başlayarak Osmanlı İmparatorluk Dönemi taş işçiliğini kronolojik olarak bir sistematik içinde izlememize olanak sağlayan Eyüpsultan türbe, hazire ve mezarlıklarının Türk Sanatı tarihinde önemli bir yeri vardır. Bu mezarları bezeyen taşlar giderek bir atelyeye dönüşen ve örnekleri İstanbul dışına da ulaşan parçalarıyla Eyüpsultan'daki ustaların hem fonetik hem plastik sanatlar alanlarında ulaştıkları düzeyin belgeleridir.

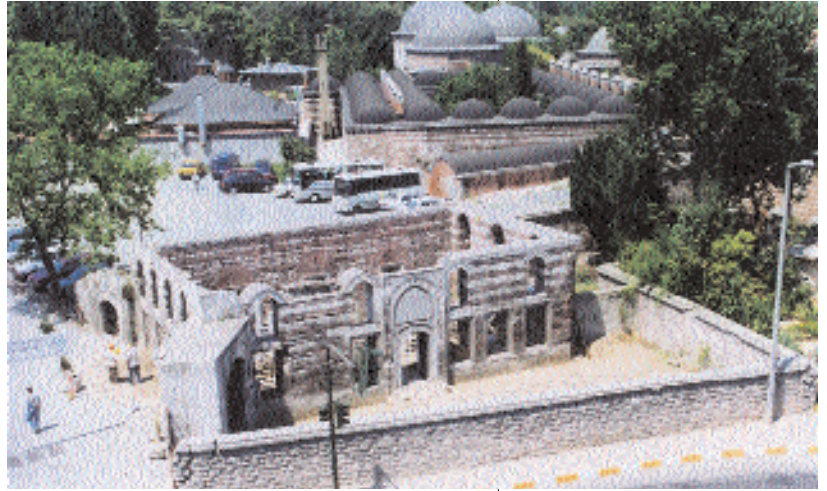
Bir grubu bilinen bir grubu bilinmeyen bu mezar taşları Osmanlı İmparatorluk Dönemi Kültürünü yansıtan ilginç görsellerdir.

Burada amacımız Eyüpsultan Caferpaşa Türbesi'nde iki yaz sürdürülen kazı konusunda genel bilgiler verdikten ve bir değerlendirme yaptıktan sonra bu türbede bulunan bitkisel bezemeli mezar taşlarını tanıtmak ve bunlar üzerinde yer alan Özlem Çal tarafından ve onun denetiminde çizilen süsleme temalarını sergilemektir.

Bu yolla hem bir sempozyum kitapçığına Eyüpsultan'da yapılmış bir kazının bulgularını aktarmak hem çizimlerle yeni yapılan mezar taşlarına bir başvuru kataloğu sunmak hem de bütün kazı süresince bizlere katkı sağlayan Eyüpsultan Belediyesine teşekkür etmektir.

CAFERPAŞA TÜRBEŞİ KAZISI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Türbe, İstanbul ili, Eyüpsultan ilçesinde, Halid Bin Zeyd Caddesi ile Zal Paşa Caddesi'nin kesiştiği köşedeki adada yer almaktadır (Fotoğraf:1). Yapıda 21. 07.1997-08.08.1997 ve 20.07.1998-10.08.1998 tarihleri arasında, İstanbul Türbeler Müzesi Müdürü Erman Güven'in başkanlığında, Prof. Dr. H. Örcün Barışta'nın bilimsel sorumluluğu altında kazı yapılmıştır. Kazıya heyet üyeleri olarak Prof. Dr. Hakkı Acun, Doç. Dr. Halit Çal, Yrd. Doç. Dr. Mehmet İbrahimgil, Uzman Didem Demiralp, Arş. Gör. Muhammed Görür, Arş. Gör. Nurşen Özkul, Arş. Gör. H. Kamil Biçici, Arş. Gör. Murat Çerkez, Arş. Gör. Hakan Çetin, Arş. Gör. Özlem Çal, Arş. Gör. Can-

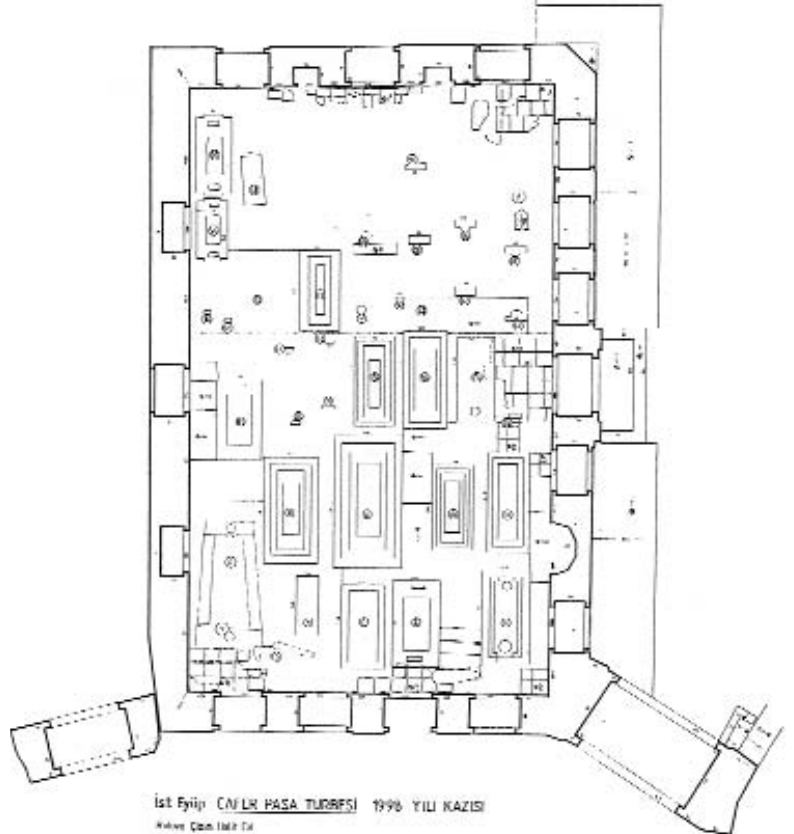
Fotoğraf: 1 Cafer Paşa Türbesi genel görünüm.

Çizim: 1

daş Keskin katılmıştır. Ayrıca Eyüpsultan Belediyesi tarafından sağlanan bir grup işçi de kazı çalışmalarına katkıda bulunmuştur.

Türbe, doğu-batı yönünde dikdörtgen planlıdır (Çizim:1). Bu dikdörtgenin güneydoğu köşesi dıştan pahlanmıştır. Kuzey duvarının batı ucu da yine dıştan güneye hafif eğimlidir.

Buraya medresenin avlu kapısı yerleştirilmiştir. Güneybatı köşesi yapının organik bir uzantısı olarak türbe

İst Eyüp CAFERPAŞA TÜRBEŞİ 1998 YILI KAZISI
Halim Çal İMŞ Tİ

Fotoğraf: 2

Cafer Paşa Türbesi kazı öncesi genel görünüm.

Fotoğraf: 3

Cafer Paşa Türbesi kazı çalışmaları.

Fotoğraf: 4

Cafer Paşa Türbesi ilk temizlik sonrası genel görünüm.

avlusunun kapı kuruluşu şeklinde düzenlenmiştir. Güneyindeki avlusunun güney ve doğu duvarları yenilenmiştir. Türbenin girişi güney cephesinin ortasındadır. Yapının, kapısı üzerindeki kitabesinde ebced hesabıyla düşülen tarihine göre H. 995/M. 1587 tarihinde Sokullu Mehmet Paşa'nın damadı Cafer Paşa tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

Yapıda inşa malzemesi olarak kuzey ve doğu duvarlarında moloz taş ve tuğla, güney duvarlarında ise kesme taş ve tuğladan oluşan almaşık duvar tekniği uygulanmıştır. Sadece batı duvarın dış yüzü kesme taş kaplamadır.

Kuzey cephenin ortasındaki pencere sonradan kapatılmıştır. Doğu cephe-

sinde, alttakiler dikdörtgen, üsttekiler sivri kemerli olmak üzere üçer pencere vardır. Batı cephesindeki alt ve üstteki dörder pencerede de aynı düzenleme görülür. Cephenin kuzey ucuna medrese avlusunun, güney ucuna da türbe avlusunun kapıları yerleştirilmiştir. Medresenin kapısı daha küçüktür. Her ikisi de dikdörtgen kuruluşlu olan kapılar basık kemerlidir. Güney cephesinin ortasındaki kapı kuruluşu cepheden taşkındır. Dış biçimlenişi dikdörtgen olan taş kapı cephe boyunca yükselmektedir. Sivri kemerli niş içindeki kapı açıklığı basık kemerlidir. Kemerin hemen üzerinde önceden değinilen kitabe vardır. Taş kapının doğusunda altta üç dikdörtgen, üstte köşelerindekinin üstünde olmak üzere iki sivri kemerli pencere bulunmaktadır. Kapının batısında, aynı biçimde altta ve üstte ikişer pencere yer almaktadır.

İç mekanın kuzey duvarında dıştan kapatılmış olan pencere bir nişe dönüşmüştür. İki yanında birer dikdörtgen niş daha vardır. Doğu duvarında ortadaki pencerenin iki yanında kaş kemerli birer niş bulunmaktadır. Güney duvarında ise, kapının batısında yedi kenarlı bir mihrap nişi görülmektedir. Batı duvarı dış yüzüyle aynıdır.

Türbenin bugünkü durumu yapının onarımlar geçirdiğini göstermektedir. Özellikle kuzey duvarının üst kısmı yeniden yapılmıştır. Doğu ve güney duvarlarında da üst pencerelerin kemer üzenği seviyelerinden yukarı kalan kısımları onarılmıştır. Güney duvarın üst kısımlarındaki yenilenme özellikle vurgulanmıştır. Doğu ve güney duvarlarda, alt sıra pencerelerinin iç ve dış söveleri, batı duvarının ise iç söveleri, içinde demir kullanılarak ve orijinaline benzetilmeye çalışılarak yeniden yapılmıştır. Orijinal sövelerden sadece batı duvardaki pencerelerin dış söveleri kalmıştır. Kültür Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğünde bu onarımlarla ilgili bilgi bulunamamıştır. Çevrede oturanlardan 1950'li ve 1970'li yıllarda yapıda onarımlar yapıldığı öğrenilmiştir.

Yapıyla ilgili temel problemlerin başında, bu haliyle bir türbe olarak mı yapıldığı veya var olan bir binanın son-

radan mı türbeye çevrildiği gelmektedir. Ölçüleri, planı yanısıra doğu duvarını bezeyen ağzı açık biçiminde nişler ve üst seviyede bu kadar büyük ve bol penceresiyle 16. yüzyıldaki alışlagelik türbelerden oldukça farklılık arz etmektedir. Pertev Paşa Türbesi'nde olduğu gibi etrafı yüksek duvarlarla çevrili ve üzerleri açık hazireler vardır. Cafer Paşa Türbesi'nin de bugün üzeri açıktır. Süheyl Ünver tarafından 29. 03.1966 yılında yapılan bir çizimde yapının üstü kırma çatı ile örtülü olarak gösterilmiştir¹. Perspektif hataları olan bu çizim yapının üstünün örtülü olabileceğini akla getirmektedir. Ancak önceden belirtildiği gibi yapılan onarımlar sırasında çatı ile ilgili olabilecek veriler günümüze ulaşmadığından bu konuda hüküm vermek olanaksızdır.

Türbedeki 21, 25, 26 envanter numaralı örnekler 1584, 22 envanter numaralı örnek ise 1586 tarihlidir. Bu tarihler yapının kitabesinden daha erken tarihlidir. Türbeye sonradan da yerleştirilmiş olabilecek bu mezar taşları yapının sonradan türbeye çevrilmiş olduğu ihtimalini akla getirmektedir. Baha Tanman, yapının aslının tekke veya tevhidhane olabileceğini belirtmektedir². Buna karşın yapının kitabesinde açıkça türbe ifadesi görülmektedir. Yayınlarda türbe ile ilgili bilgiler son derece az ve yetersizdir³.

Bütün bu problemlerin çözümü için bir kazı yapılması gerekmiştir. Bu nedenle 1997 yılında kazıya başlanmış, önce yapının içindeki otlar ve türbeye dökülmüş olan çöpler temizlenmiştir (Fotoğraf: 2-4).

Türbenin zemini, rölöve için belirlenen +- 00 kotuna göre -115 ile -125 cm. arasında değişen dalgalı yüzeye sahipti. Yapının içi mezar taşlarıyla dolu olduğu için düzenli bir kazıda olması gerektiği gibi bütün alan karelere bölünüp grid düzeni uygulanamamıştır. Türbenin doğu kısmı nispeten daha boş olduğu için, yaklaşık olarak 13, 14 ve 15 envanter numaralı mezarların doğu kenarları boyunca uzanan bir hat ile bu hattın doğusunda kalan alan -140 kotuna kadar indirilmiştir. Bu alanda kuzeydoğu köşeye yakın yerde -125 kotunda iki kapak taşı ortaya çıkarılmıştır.

Bu bölümdeki kazı sonunda, 22 envanter numaralı sembolik lahit dışında kalan 19, 20, 21, 23, 25, 26, 27 envanter numaralı baş taşları; 24 envanter numaralı ayak taşı ile 28-32 ve 34 envanter numaralı sembolik lahit kısa kenarlarının zemine sonradan dikildiği anlaşılmıştır (Fotoğraf: 5). Türbe hakkında genel bir fikir edinmek için, iç mekanın kuzeydoğu, güneydoğu, kuzeybatı, güneybatı köşelerinde ve eşik önünde küçük birer sondaj yapılmıştır. Bu sondajlarda kuzeydoğu ve güneydoğu köşelerde -160, güneybatı köşede -147, kuzeybatı köşede -151 kotunda tuğla döşemeye rastlanılmıştır (Fotoğraf: 6). 13 envanter numaralı mezar ile kapı arasında kalan eşik önünde de -148 kotunda tuğla döşeme bulunmuştur. Kuzey duvarın ortasındaki iki sondajda da -180 kotuna inildiği halde döşemeye rastlanmamıştır.

Bu gelişmeler sembolik lahitle ve kapaklı mezar taşlarının zemini ile tuğla döşeme arasında bir toprak tabakası bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu gelişme, Cafer Paşa'nın sembolik lahiti dışındakilerin buraya sonradan konul-

Fotoğraf: 5

Cafer Paşa Türbesi mezar taşlarının genel görünümü.

Fotoğraf: 6

Cafer Paşa Türbesi güneydoğu köşedeki tuğla döşeme

¹ Sevdığım İstanbul, İstanbul 1996, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayını, s.34.

² M. Baba Tanman, "Cafer Paşa Türbesi", Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.2, İstanbul 1994, s. 368.

³ T. Ömer Tahaoğlu, İstanbul'da Osmanlı Türbeleri'nin Tipolojisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi); Y. Demiriz, Eyüp'te Türbeler, Ankara 1989, s. 23-25; A. B. Turnalı ve E. Yücel, "İstanbul'da Az Bilinen Bazı Tekkelerin Yerlerine Dair Ön Araştırma", Türk Dünyası Araştırmaları, 70 (1991), s. 177-194; A. B. Turnalı, "Cafer Paşa Tekkesi", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 6, İstanbul 1992, s. 555; M. N. Haskan, Eyüp Tarihi, İstanbul 1993, s. 116-117, 168-169.

Fotoğraf: 7

Cafer Paşa Türbesi, 1-2 envanter numaralı mezar taşlarının arasında yapılan çalışmalarda ortaya çıkan mezar bürcesi.

Fotoğraf: 8

Cafer Paşa Türbesi, avluda yapılan çalışmalardan bir görünüm.

duğunu düşündürmüştür. Bu yüzden Cafer Paşa'nın 9 envanter numaralı sembolik lahitinin zeminle bağlantısı araştırılmıştır. 9 ve 10 envanter numaralı lahitlerin arası kazılmış ve burada -150 kotunda kapak taşlarına rastlanmıştır. Bu taşlar kaldırıldığında, -251 kotuna kadar inen yanları moloz taş örgülü bir boşluk ortaya çıkarılmıştır. Bu boşluğun iki lahit arasındaki boşluk olduğu anlaşılmıştır. Buradaki temizlik çalışması devam ederken mihrap önünde -162 kotunda harçlı bir zemine ulaşılmıştır.

Avlu kapısının güney ucunda yapılan bir sondajda, kapıdan kuzeydoğu yönüne, yola doğru giden bir duvar kalıntısı görülmüştür.

1998 yılında 1997 yılı kazı çalışmalarının çıkardığı problemler çözülmeye çalışılmıştır. Güneybatı köşede tuğla zemin -148, güneydoğu köşede ise -160 kotunda idi. Öncelikle bunun nedeni tespit edilmek istenmiştir. Bunun için, iç mekanı kuzey-güney yönünde ikiye bölen hattın doğusunda kalan kısımda 1997 yılında açığa çıkarılan tuğla zeminin devamını aramak üzere çalışmalar başlanmıştır. -160 kotunda bu alandaki tuğla zeminin sadece doğu duvar önünde güneyden kuzeye küçük

parçalar halinde kaldığı anlaşılmıştır. Kot bu kadar düşürülünce 29-34 envanter numaralı, sonradan konulmuş mezar taşları kaldırılmıştır. Buradaki kazı sırasında alanın güney kısmında, güney duvarın batıya doğru ikinci penceresinin önünde üst üste iki mezar taşı bulunmuştur. -138 kotundaki 46 envanter numaralı baş taşı Cafer Paşa'nın kızı Fatıma Hanım'a aittir ve H. 1016/M.1607 tarihlidir. Üzerindeki silindirik baş taşı (47 envanter numaralı) kitabsizdir ve -125 kotundadır. Bunların doğusunda -126 kotunda takke biçiminde bir başlık (48 envanter numaralı) ortaya çıkmıştır.

Eserin temel problemi olan orijinal kullanımını öğrenmek için, Cafer Paşa'nın sembolik lahitinin zemin bağlantısı 1997 yılında kısmen araştırılmış ve bir bağlantı olmadığı görülmüştü. Kesin sonuca ulaşmak için lahit kaidesinin güney kenarının doğusu ve 8 envanter numaralı sembolik lahit ile arasındaki boşluğun batı yarısı kazılmıştır. Sonuçta Cafer Paşa'nın sembolik lahiti ile tuğla zemin arasında bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır. Sembolik lahitin altında muhtemelen cesedin bulunduğu bir boşluk vardır. Bu boşluğun kapak taşları ile lahit kaidesi arasında 30 cm.'lik bir toprak tabakası görülmüştür.

Diğer mezarların durumunu da daha açık olarak görebilmek için batı duvar boyunca, duvar ve mezar arasında kalan kısımda kazıya devam edilmiştir. 1-4 envanter numaralı mezarlarla batı duvar arasında kalan yüzey ve 8 envanter numaralı mezar ile kuzey duvar arasında kalan alan, 1997 yılında köşelerde bulunan tuğla zemin seviyesine indirilmiştir. Bu alanda güneybatı köşede 1-2 envanter numaralı mezarların batısında -151 ve kuzeybatı köşede -152 kotunda yer yer tuğla döşeme kalıntıları görülmüştür. Tuğla döşemenin 2 envanter numaralı sembolik lahitin altına doğru gittiği belirlenmiştir. 1 ve 2 envanter numaralı mezarların arası kazıldığında toprağın hemen birkaç cm. altında kapak taşları açığa çıkarılmıştır. Bu taşlardan bir tanesi kaldırılmış ve içinde rastgele yerleştirilmiş cesetler bulunan bir boşlukla karşılaşılmıştır (Fotoğraf: 7).

Ayrıca, 7 envanter numaralı mezar taşının toprağa sonradan oturtulduğu anlaşılmıştır. İçeride, kapının önu temizlenmiş ve döşeme tuğlalarının 13 envanter numaralı mezarın altına gittiği belirlenmiştir.

Avluda yapının güney duvarı boyunca 150 cm. genişliğinde, kapı önü taş döşemesinin doğusunda ve batısında iki alan kazılmıştır. -196 kotuna inildiği halde döşemeye rastlanmamıştır (Fotoğraf: 8).

Kazı çalışmaları sonunda zemin tesviye edilmiş, son durum fotoğraf, slayt ve çizimlerle belgelenmiştir (Fotoğraf: 9-10).

Ancak iki yıllık kazı çalışmaları sonunda yapıyla ilgili problemler tam olarak çözelememiştir. Yapının örtüsüyle ilgili bir bilgiye ulaşamamıştır. Bu nedenle bugünkü haliyle bir örtüsünün olmadığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Cafer Paşa'nınkiyle beraber bütün mezarlarla tuğla döşeme arasında 30-40 cm.lik bir toprak tabakası olduğu anlaşılmıştır. Büyük bir olasılıkla sonradan hazırlanmış kitabedeki, Cafer Paşa'nın bu türbeyi yaptırdığı bilgisiyle bu verilen bağdaşmamaktadır. Kitabede yapının Cafer Paşa'ya ait türbe olduğu belirtilmesine rağmen türbeye ait bazı mezarların zeminle ilişkisinin bulunmayışı düşündürücüdür. Bu durum daha sonraki yüzyıllarda yapılan, belli bir sistemattikten yoksun onarımlardan da kaynaklanmış ve onarımlar sırasında bazı mezarların zeminle ilişkisi koparılmış olduğunu akla getirmektedir. Kesin bir sonuç elde etmek için yapıdaki bütün mezarların yerinden kaldırılması gerekmektedir. Bu da bugünkü şartlarla mümkün değildir.

CAFER PAŞA TÜRBESİ MEZAR TAŞLARININ DEĞERLENDİRMESİ

Türbe'de yer alan mezar taşlarına gelince; yapının içinde 1997 yılında kazıya başlandığında otuzdört mezar taşı vardı. 1997 kazı çalışmaları sonunda türbenin kuzeydoğu köşesinde; toprağa yerleştirilmiş durumda iki kapak taşı (Env. No:35, 36) ve toprakla herhangi bir bağlantısı olmayan bir sembolik lahit uzun kenarı (Env. No:37)

Fotoğraf: 9

Cafer Paşa Türbesi kazı sonrası genel görünüm.

Fotoğraf: 10

Cafer Paşa Türbesi, kazı sonrası avludan genel görünüm.

ortaya çıkarılmıştı. Ayrıca kuzeydoğu köşeye yığılmış durumda toplam onbir parça olan mezar taşı, sembolik lahit parçaları ve başlıklar tespit edilmişti. 1998'de ise yapının içinde, güneydoğu köşede dolgu toprak kaldırılırken üç mezar taşı (Env. no:46, 47, 48) daha ortaya çıkmıştır. Böylece mezar taşı sayısı ellibire yükselmiştir.

Yapılan çalışmalar bitimindeki toprağa dikili olan otuzaltı mezar taşının türlerine göre dağılımı şu şekilde sıralanmaktadır:

- I- Baş ve ayak taşı kapak taşları: 1, 2, 3, 4, 13, 18 envanter numaralı örnekler.
- II- Baş ve ayak taşsız kapak taşları: 35, 36 envanter numaralı örnekler.
- III- Baş taşları: 5, 6, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 33 envanter numaralı örnekler.
- IV- Ayak taşları: 7, 24 envanter numaralı örnekler.
- V- Sembolik lahitler: 8, 9, 10, 11, 14, 15, 22 envanter numaralı örnekler.
- VI- Sembolik lahit kısa kenarları: 28, 29, 30, 31, 32, 34 envanter numaralı örnekler.

Toprağa dikili olmayan mezar taşlarının türlerine göre dağılımı ise şöyledir.

- I- Mezar taşı başlıkları: 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 48 envanter numaralı örnekler.
- II- Baş taşları: 46, 47 envanter numaralı örnekler.

III- Ayak taşları: 45, 49 envanter numaralı örnekler.

IV- Sembolik lahit uzun kenarları: 37, 50, 51 envanter numaralı örnekler.

Bu mezar taşlarından yirmibiri kitabeli-tarihli, dördü kitabeli-tarihsiz, yirmialtı ise kitablesiz ve tarihsizdir. Kitabeli örneklerin yirmisi dikili durumda, bir tanesi ise güneydoğu köşedeki çalışmalar sırasında -139 kotunda ele geçmiştir. Kitabeler baş taşı, ayak taşı ya da lahitlerin uzun yan kenarlarındadır. Çoğu sülüs hatla yazılmışken, 2, 4, 10, 16, 18, 19, 20, 23, 33 envanter numaralı örnekler talik hatla işlenmiştir.

Kitabeli-tarihli örneklerde (Env. No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 46) kitabeler baş taşı ve sembolik lahitlerin uzun kenarlarının üzerinde, kitabeli-tarihsiz örneklerde (Env. No: 8, 19, 20, 33) kitabeler baş taşları üzerindedir.

11, 14, 15, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51 envanter numaralı örneklerde kitabe ve tarih bulunmamaktadır.

Mezar taşları tarihlerine göre şöyle dağılmaktadır.

16. yüzyıldan yedi örnek: 6, 7, 9, 21, 22, 25, 27 envanter numaralı örnekler.

17. yüzyıldan üç örnek: 8, 10, 46 envanter numaralı örnekler.

18. yüzyıldan dört örnek: 5, 12, 13, 26 envanter numaralı örnekler.

19. yüzyıldan yedi örnek: 1, 2, 3, 4, 16, 17, 23 envanter numaralı örnekler.

20. yüzyıldan bir örnek: 18 envanter numaralı örnek.

Mezar taşları ve sembolik lahitlerde malzeme olarak mermer, teknik olarak ise oyma kullanılmıştır.

Cafer Paşa Türbesi'ndeki mezar taşlarında zengin bir bezeme programı göze çarpmaktadır. Bezeme türlerini; geometrik, yazılı, bitkisel ve bitkisel-nesneli bezeme olmak üzere başlıca dört grupta toplamak mümkündür.

Konumuzu oluşturan mezar taşları; bitkisel ve bitkisel-nesneli bezemeli mezar taşlarıdır.

Türbedeki toplam ellibir mezar taşından ondokuzunda bitkisel, bitkisel-

nesneli bezemeye rastlanmaktadır. Üç örnekte geometrik bezeme (Env. No: 17, 19, 20) görülürken, yirmidört örnekte de yazılı bezeme (Env. No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 33, 46) yer almaktadır. Onaltı örnekte ise (Env. No: 7, 12, 14, 24, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49) bezeme yoktur.

Bunlar arasında bitkisel bezemeli mezar taşlarında süslemeyi oluşturan motifler; selvi (Env. No:1), hurma ağacı (Env. No: 2, 4), rozet biçiminde çiçek (Env. No: 9, 11, 50, 51), kıvrık dallar (Env. No: 2, 4), palmet (Env. No: 8, 50, 51), rumi (Env. No: 8, 50, 51), lale (Env. No: 8, 45), gonca gül (Env. No: 8), nar, süsen, nergis, karanfil, sümbül, buhur-u meryem (Env. No: 8) şeklinde sıralanmaktadır.

Bitkisel-nesneli bezemeli mezar taşlarında nesneli bezeme grubunu ayaklı vazolar oluşturmaktadır. Bir örnekte ise (Env. No:8) inci sırası dikkat çekmektedir.

15, 22, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 37 envanter numaralı mezar taşlarında bitkisel bezemeyi oluşturan çiçekler ayaklı birer vazodan çıkmaktadır.

Bu grubun bitkisel bezeme örneklerini ise; nergis, rumi, palmet, kıvrık dallar, selvi, lale, karanfil, sümbül, rozet, buhur-u meryem, gonca gül v.b. çiçekler oluşturmaktadır.

Özellikle 10 envanter numaralı Hatice Hanım'ın mezar taşı gerek kompozisyon gerekse bitkisel bezeme açısından ilgi çekici bir örnektir. Bu mezar taşında süsleme sembolik lahitin ve ayak taşının bütün yüzlerine yayılmıştır. Sembolik lahitin uzun kenarlarında rumi ve kıvrık dallar oluşan Timur benekleri göze çarpmaktadır. Bunların aralarında ise buhur-u meryemler ve yine rumilerden oluşan çark-ı felekler yer almaktadır. Aynı düzenleme kısa yan yüzlerde de görülmektedir. Yalnız burada ortada yine bitkisel bezemelerden oluşan büyük bir dairesel motif, bunun dört köşesinde birer benek, yanlarında birer çark-ı felek, alt ve üstünde ise birbirine bakar vaziyette birer buhur-u meryem görülmektedir.

Ayak taşının ön ve arka yüzlerinde palmet, rumi, nergis, yaprak ve kıvrık dallardan oluşan grift bir kompozisyon dikkat çekmektedir. Ayak taşının çevresi stilize edilmiş yaprakların zigzaglar yaparak yerleştirildiği ince bir bordürle kuşatılmıştır.

Baş taşının boynunda ise bir sıra inci dikkat çekmektedir.

Benzer bir durum 8 envanter numaralı İsfendiyar Bey'in sembolik lahti için sözkonusudur. Bu örnekte de sembolik lahtin bütün yüzeyi lale, süsen, karanfil, nergis, nar, gül goncası, küpe, rozet çiçeği v.b. gibi çiçekler yanısıra 'c' kıvrımlı dallar ve yapraklarla bezenmiştir.

15, 22, 28, 29, 30, 31, 32, 34 ve 37 envanter numaralı örneklerde gerek motifler, gerekse kompozisyon birbirlerine son derece benzemektedir.

Özellikle 15 ve 22 envanter numaralı örneklerde sembolik lahitlerin her yüzünde benzer düzenlemeler gözlenmektedir. Bu örneklerin uzun kenarlarında, üç rozet ve bunların yanlarında ayaklı vazolardan çıkan lale, karanfil, nergis ve sümbül tasvirleri kompozisyonun ana şemasını oluşturmaktadır.

Bu lahitlerin kısa kenarlarında ise ortada bir rozet ve bunun iki yanında yine ayaklı birer vazodan çıkan çiçek tasvirleri görülmektedir.

15 envanter numaralı örneğin Batı yüzünde diğerlerinden farklı bir bezeme kompozisyonu hakimdir. Burada vazoda çiçekler yerine, gövdesi taranmış birer selvi ağacı vardır. Bu ağaçların çevresinde asma yapraklarından oluşan sarmaşıklar yer almaktadır. Bunların birinde üzüm salkımı fark edilmektedir.

28, 29, 30, 31, 32 ve 34 envanter numaralı sembolik lahit kısa kenarlarında da aynı şekilde, ortada bir rozet, yanlarda ise vazodan çıkan çiçek (lale, karanfil, nergis, küpe, gonca gül) motifleri göze çarpmaktadır.

Ayrıca 28 envanter numaralı örneğin her iki yan tarafında, 31 envanter numaralı örneğin kuzey yan tarafında gövdeleri taranmış selvi ağacı motifleri görülmektedir.

29 envanter numaralı örneğin kuzey yan kenarında yarım bir rozet göze çarpmaktadır.

30 envanter numaralı mezar taşının kenarlarından birinde vazodan çıkan karanfil, diğerlerinde lale motifleri bulunmaktadır.

32 envanter numaralı örneğin bir kenarında vazodan çıkan nergis tasvirleri görülürken diğer kenarında bezeme yoktur.

34 envanter numaralı mezar taşının yan yüzlerinde ise herhangi bir bezeme söz konusu değildir.

Kazı çalışmaları sonunda ortaya çıkarılan 37 envanter numaralı bir sembolik lahit uzun kenarında yine rozet ve ayaklı vazodan çıkan çiçek (lale, nergis) tasvirleri görülmektedir.

Konuların biçimlendirilişinde yüzyılların üslupları geçerlidir. Klasik dönem örneklerinde doğadan stilize edilerek sunulmuş, antinaturalist yaklaşım- lı çiçekler bulunmaktadır. Doğadan arındırılarak yansıtılmış çiçeklerde titiz gözlemler aracılığıyla oluşturulmuş biçimlendirmeler vardır. Geç dönem örneklerinde ise antinaturalist yaklaşımın yer yer abartılmış çizgilerle süslendiği ve daha gerçekçi izlenimlerin yansıtıldığı görülmektedir.

Türbede yer alan mezar taşlarında görülen süsleme programı, vazodan çıkan çiçekleriyle, lale, nergis, sümbül, palmet, rumi, hurma, selvi, gül, çarkıfelek v.b. motifleriyle Türk süsleme sanatının küçük bir katalogu niteliğindedir.

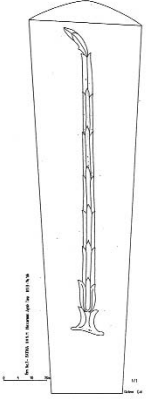
Sözkonusu bütün mezar taşları Özlem Çal ve onun denetiminde bir grup öğrenci tarafından 1/1 ölçeğinde çizilerek Türk plastik sanatları literatürüne kazandırılmak istenmiştir (Çizim:2-23).

Yapılan çalışmalar sonunda bakımsız bir vaziyetteyken temizlenip, fotoğraf, slayt ve çizimlerle belgelenen Türbe, ilgisizlikten kurtulmuş, onarılıp yaşatılması için gerekli zeminin hazırlanmasına çaba harcanmıştır. Böylelikle gerek mimari özellikleri gerekse mezar taşı süslemeleriyle birlikte Cafer Paşa Türbesi'nin sağlam verilere dayanarak Türk Sanat Tarihi içerisinde hak ettiği yeri alması amaçlanmıştır.

Fotoğraf: 11

1 Nolu örnek (Env. No:1)

Çizim:2

ÖRNEKLER

Örnek No: 1

Envanter No: 1

Fotoğraf No: 11 / Çizim No: 2

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Baş ve ayak taşı kapak taşı.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Tarihi: H. 1289/M.1873-74

Mezarın Kime Ait Olduğu: Şeyh İbrahim Ataullah Efendi'nin hanımı Dervişe Fatma Hanım'a aittir.

Kitabesi:

Tarikat-ı aliyye-i Sa'diyye meşayihinden Hızır zade hafidi merhum Eş-şeyhu'l-hac İbrahim Ata'ullah Efendinin muhtereme-i halilesi Merhume dervişe Fatıma Hanım, Ruhiçün fatiha, Sene H. 1289 26 Şa'ban.

Malzeme: Mermer

Teknik: Oyma.

Form: Kaideli, baş ve ayak taşı silindirik, kapak taşı.

Genel Tanım: Alçak, dikdörtgen bir kaide üzerinde, iki profilli kapak taşı ile baş ve ayak taşları yer almaktadır. Kapak taşının ortasında küçük, oval bir açıklık bulunmaktadır. Baş ve ayak taşı silindirik gövdeli olup, aşağıya doğru daralmaktadır. Baş taşının batı yüzünde Sülüs hatlı, yatay yönde gelişen sekiz satır yazı görülmektedir. Ayak taşının batı yüzüne ise bir selvi ağacı işlenmiştir. Seçilen Konu: Bitkisel ve yazılı bezeme vardır.

Kompozisyon: Bezeme sadece ayak taşının batı yüzünde görülmektedir. Burada ucu kuzeze doğru kıvrılmış bir selvi ağacı yer almaktadır. Selvinin gövdesi belirli aralıklarla yerleştirilen ve laleye benzeyen üçer dilimle hareketlendirilmiştir.

Örnek No: 2

Envanter No: 2

Fotoğraf no: 12 / Çizim No: 3

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Baş ve ayak taşı kapak taşı.

Fotoğraf: 12 2 Nolu örnek (Env. No:2)

Çizim: 3

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik	Kalınlık
Kapak Taşı	109 cm.	211 cm.	5 cm.	-
Baş Taşı	37 cm.	-	158 cm.	11 cm.
Ayak Taşı	30 cm.	-	120 cm.	26 cm.

Kazıda Bulunduğu yer ve Tabakası:
Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Tarihi: H. 1287/M. 1871/72

Mezarın Kime Ait Olduğu: Şeyh Süleyman Avni Efendi'ye aittir.

Kitabesi:

*Hüve'l-hayyu la yemut
Merhum ve magfur el-muhtaç
İla rahmeti rabbihi'l-gafur
Tarikat-ı aliyye-i Sa'diyye
Meşayihinden eş-şeyh
El-Hac Süleyman Avni
Efendi el-Kırımı ruhiçün
Rızaen-lillahi Teala fatiha,
Sene 1287, Fi 24 zil-kade*

Malzeme: Mermer

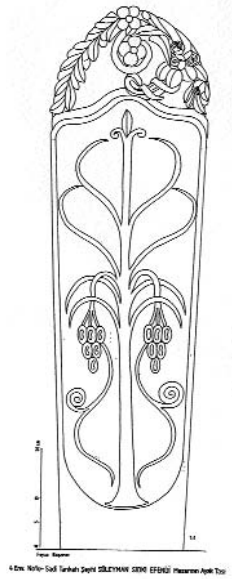
Teknik: Oyma

Form: Kaidersiz, baş ve ayak taşı bulunan kapak taşı.

Genel Tanım: Kaidersiz bir kapak taşı üzerinde baş ve ayak taşı yer almaktadır. Kapak taşında içi toprak dolu dikdörtgen bir açıklık bulunmaktadır. Baş taşı kavuklu olup, batı yüzünde Talik hatlı, diagonal yönde gelişen dokuz satır yazı vardır. Yazılar eğik dikdörtgen şeritler halinde düzenlenmiş olup, en üstteki "Hüvel Baki" ve en alttaki tarih ibaresi oval kartuşlar şeklinde işlenmiştir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve yazılı bezeme vardır.

Kompozisyon: Ayak taşının batı yüzüne, yüzeyin tamamını kaplayan bir hurma ağacı işlenmiştir. Ağacın dalları ve meyveleri gövdenin iki yanına simetrik olarak yerleştirilmiştir. Alt kısımda aşağı doğru sarkan onar taneli iki hurma hevenği bulunmaktadır. Hurma hevenklerinin ucunda aşağı doğru uzanan ince kıvrık dallar vardır. Gövdenin ortasında yukarı doğru yükselen, üçer meyve taneli küçük birer hevenk yer almaktadır. Gövde yukarı doğru kalın dallarla devam etmekte ve en üstte beş dilimli iri bir yaprakla sonuçlanmaktadır.

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik	Kalınlık
Kapak Taşı	53 cm.	146 cm.	18 cm.	-
Baş Taşı	31 cm.	-	149 cm.	14 cm.
Ayak Taşı	31 cm.	-	113 cm.	8 cm.

Örnek No: 3

Envanter No: 4

Fotoğraf No: 13 / Çizim No: 4

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Baş ve ayak taşlı kapak taşı.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi : Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam

Tarihi: H. 1285/M. 1858

Mezarın Kime Ait Olduğu: Sadı Tarikatı şeyhlerinden Salih Sırrı Efendi'ye aittir.

Kitabesi:

*Hüve'l Tarikat-ı aliyye-i Sa'diyyeden
Sütlice dergahı şerifi şeyhi
Süleyman Sıdkı Efendi
Merhumun hulefalarından dar-ı bekaya
Tarikatı Sa'diyye üzere meşihat
Vaz'ına mütevakkıf olan merhum
Ve magfurun-leh eş-şeyh el-hac
Salih Sırrı Efendinin ruhuna fatiha,
Sene 1285 Fi zil-hicce*

Malzeme: Mermer

Teknik: Oyma

Form: Kaidersiz, baş ve ayak taşı bulunan kapak taşı.

Fotoğraf: 13

3 Nolu örnek (Env. No: 4)

Çizim: 4

Fotoğraf: 14

4 Nolu örnek (Env. No:8) Batı kenar.

Fotoğraf: 15

4 Nolu örnek (Env. No:8) Güney kenar.

Genel Tanım: Kaidesiz, iki profilli kapak taşı üzerinde baş ve ayak taşı yer almaktadır. Baş taşı kavuklu, dikdörtgen levha şeklinde olup, batı yüzünde Talik hatlı, yatay yönde gelişen dokuz satır yazı bulunmaktadır. Satırlar yatay dikdörtgen şeritler halinde düzenlenmiş ve sadece alt satır oval kartuş şeklindedir. Tepelik kısmı sivri kemer formulu ayak taşı, aşağıya doğru daralmaktadır. Batı yüzüne stilize edilmiş bir hurma ağacı işlenmiştir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve yazılı bezeme vardır.

Kompozisyon: Ayak taşının batı yüzünde iki farklı kompozisyon bulunmaktadır. İlki, taşın tepelik kısmına kadar uzanan stilize hurma ağacından oluşmuştur. Ağacın dal ve meyveleri gövdenin iki yanına simetrik olarak yerleştirilmiştir. Ağacın iki yanında aşağı doğru sarkan altışar taneli birer hurma havengi bulunmaktadır. Hurmaların arasında aşağıya doğru uzanan kıvrık dallar görülmektedir. Gövde kıvrık dallarla yukarı doğru devam etmekte ve en üstte üç dilimli palmete benzeyen bir yaprakla sonuçlanmaktadır. İkinci kompozisyon, buket halinde dü-

zenlenmiş iri çiçek ve yaprakların sağdan sola doğru tepeliği taçlandırarak şekilde yerleştirilmesiyle oluşmuştur. Yüksek kabartma olarak yapılan çiçekler kurdelelerle birleştirilerek buket haline getirilmiştir. Tepeliğin ortasına da iri bir çiçek yerleştirilmiştir.

Örnek No: 4

Envanter No: 8

Fotoğraf No: 14-15 / Çizim No: 5-6

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahit.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam olmakla birlikte, lahitin alt ve üst kısımlarındaki kartuşlarda yer alan yazıların bazıları tahrip olmuştur.

Tarihi: 17. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: Cafer Paşa'nın oğlu İsfandiyar Bey'e aittir.

Kitabesi: Baş taşı ön yüzü:

Lailahe illallah Muhammedu'n-Resulullah Küllü haşiyin leke illa vechehu lehu'l-hakim

Ve ileyhi turce'un sadaka'llahü'l-azim

Ve belega resuluhu el-kerimül-muhtar

El-merhum magfur seid şehid

İsfendiyar bin Ca'fer Paşa ruhiçun fatiha

Baş taşı arka yüzü: Bismillahirrahmanirrahim (Fatiha suresi bulunuyor).

Ayak taşı:

Kad intekale el-merhum el-magfur

Es-seid eş-şehid-el-muhtaç

*İla rahmeti'l-lahi te'ala İsfendiyar Bey
İbn-i Ca'fer Paşa fi şehri muharrem el-
haram*

Fi sene seb'a ve elf

*Min hicreti'n-nebiyyu'llahu aleyhi ef-
dalu't-tehiyye*

Lahitin kenarlarında: Kuzey yan kenar-
da Ayete'l Kürsi yazılı olup, güney, do-
ğu ve batı kenarlardaki kitabeler oku-
namamıştır.

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Kaideli, kapak taşlı, baş ve ayak
taşı silindirik, üstü açık sembolik lahit.

Genel Tanım: Alçak kaide üzerinde
düz kenarlı kapak taşı yer almaktadır.

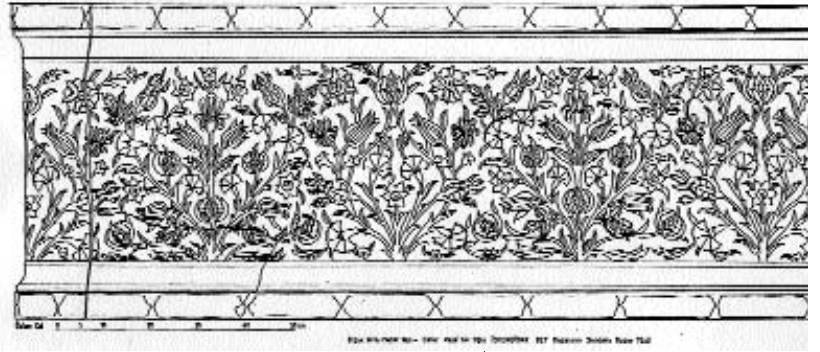
Kapak taşının üzerinde, altta ve üstte
ikişer profilli silmeyle kuşatılmış üstü
açık bir lahit bulunmaktadır. Silmeler-
den sonra, altta ve üstte kartuşlar içeri-
sinde Sülüs hatla yazılan Ayet'el-Kürsi
görülmemektedir. Lahitin dört yüzüne de
bitkisel süsleme işlenmiştir. Baş ve ayak
taşları silindirik olup aşağı doğru daral-
maktadır. Baş taşının batı yönündeki,
Sülüs hatlı, yatay yönde gelişen altı sa-
tır yazının üzerinde palmet ve rumiler-
den oluşan bitkisel bezemeli bir bordür
yer almaktadır. Doğu yüzünde ise yine
Sülüs hatlı, yatay yönde gelişen altı sa-
tır yazı vardır. Doğu ve batı yüzlerdeki
bu yazı şeritleri aynı yatay eksende de-
ğildirler. Ayak taşının batı yüzünde en-
li, Sülüs, hatlı, yatay altı satır, doğu yü-
zünde ise daha dar yatay dikdörtgen
şeritler halinde yedi satır yazı bulun-
maktadır. Bu yazı şeritlerinin üzerinde
de ayak taşını çevreleyen palmet ve ru-
milerden oluşan bordür yer almaktadır.
Seçilen Konu: Bitkisel ve yazılı bezeme
vardır.

Kompozisyon: Süsleme, sembolik lahi-
tin dört yüzü ile baş ve ayak taşlarında
yazı şeritlerinin üzerindeki bordürler-
de bulunmaktadır. Lahitin dört yüzün-
de iki farklı çiçek demetinin dönüşüm-
lü yerleştirilmesinden oluşan bir kom-

Kısmi Nefis-Cafer Paşa'nın Oğlu İSFEHDİYAR BEY Hazretinin Doğu Yüzü

1 / 1

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik	Çap
Kaide	128 cm.	257 cm.	5 cm.	-
Kapak Taşı	94 cm.	119 cm.	19 cm.	-
Lahit	61 cm.	189 cm.	65 cm.	-
Baş Taşı	-	-	120 cm.	35 cm.
Ayak Taşı	-	-	119 cm.	29 cm.

pozisyon vardır. Bu düzenleme kesinti-
siz olarak bütün yüzlerde devam et-
mektedir. Birinci demet aynı kökten
çıkan, tırtıllı, iri yapraklı dallar arasın-
da yerleştirilen nar, süsen, lale, gül
goncası, nergis ve karanfillerden oluş-
maktadır. İkinci demette narların yeri-
ni merkezde nergis, yanlarda ise gonca
güller almaktadır. Bu demette laleler
diğer demetten farklı olarak daha bü-
yük ve içe dönük olarak işlenmiştir.
Dalların arasında sümbüller de dikkat
çekmektedir. Baş ve ayak taşlarının
üzerindeki bordürlerde rumilerin çer-
çeve oluşturduğu, bir ters bir düz pal-
metlerden oluşan bitkisel bezeme gö-
rülmemektedir.

Çizim: 5

Çizim: 6

Fotoğraf: 16

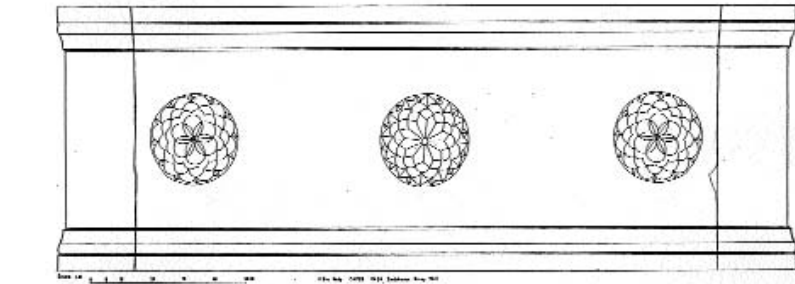
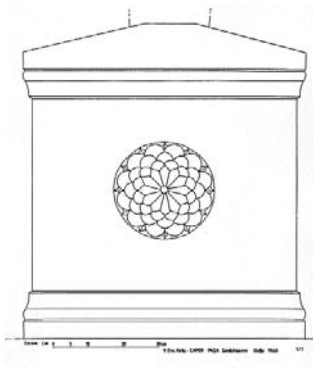
5 Nolu örnek (Env. No:9)
Doğu kenar.

Fotoğraf: 17

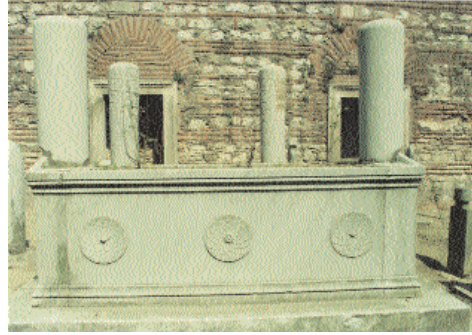
5 Nolu örnek (Env. No:9)
Güney kenar.

Çizim: 7

Çizim: 8

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik	Çap
Kaide	159 cm.	318 cm.	20 cm.	-
Kapak Taşı	121 cm.	278 cm.	19.5 cm.	-
Lahit	80 cm.	135 cm.	81 cm.	-
Baş Taşı	-	-	100 cm.	33 cm.
Ayak Taşı	-	-	99 cm.	32 cm.

Örnek No: 5

Envanter No: 9

Fotoğraf No:16-17 / Çizim No: 7-8

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahit

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam, fakat baş ve ayak taşları çimento harcı ile sabitleştirilirken bazı tahripler yapılmıştır.

Tarihi: H. 995/M. 1586-87

Mezarın Kime Ait Olduğu: Kanuni Sultan Süleyman, Sultan II. Selim ve Sultan III. Murat devirlerinde vezirlik yapmış olan Cafer Paşa'ya aittir.

Kitabesi: Lahitin batı yan yüzündeki kitabe:

*Vezir-i hamis ol Ca'fer Paşa
Bu dehr içre görüp üç padişahı
İdüp Sultan Süleyman Hana hidmet
Selim Hana irince sürdü cahı*

*İrüşüp ba'dehu Sultan Murad'a
Muradına irişmedi kemahı
Ederken alemler seyr ü temaşa
Adem iklimine erişdi rahı
Bir eksüklü Beyanı dedi tarih-
Be hişt ola makam-ı ya ilahi*

Baş taşı kitabesi:
*Ya hayyu La ilahe illa'llah
Muhammeden-Resulullah*

Malzeme: Mermer

Teknik: Oyma

Form: Kaideli, kapak taşlı, baş ve ayak taşı silindirik, üstü açık sembolik lahit.

Genel Tanım: Alçak kaide üzerinde düz kenarlı kapak taşı yer almaktadır.

Kapak taşının üzerinde, altta ve üstte ikişer profilli silmeyle kuşatılmış üstü açık bir lahit bulunmaktadır.

Doğu ve batı yüzleri üçgen alınıklı lahit üzerinde, aşağıya doğru daralan silindirik baş ve ayak taşları yer almıştır.

Sembolik lahitin batı yüzünde her şeritte ikişer kartuş içine yerleştirilen, Sülüs hatlı, yatay yönde gelişen beş satır yazı vardır.

Lahitin diğer yüzlerinde rozetler görülmektedir. Baş taşının batı yüzüne dikey yerleştirilmiş bir kartuş içerisine Sülüs hatlı dört satır Kelime-i Tevhid işlenmiştir.

Ayak taşı bezemesizdir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve yazılı bezeme vardır.

Kompozisyon: Süsleme, sembolik lahitin kuzey, güney ve doğu yüzlerinde görülmektedir.

Kuzey ve güney yüzlere göbekleri farklı üçer rozet simetrik olarak yerleştirilmiştir.

Doğu yüzüne ise sadece merkeze bir rozet işlenmiştir.

Kuzey ve güney yüzlerde eksende bulunan rozetler ile doğu yüzdeki rozet, dışa taşkın yuvarlak göbekten çıkan oniki sivri yapraktan ve dört kademeden oluşmuştur.

Kuzey ve güney yüzlerde yanlardaki rozetler ise yine dışa taşkın, altı kollu yıldız biçimindeki göbekten çıkan, bir ve ikinci kademeleri altı, üç, dört ve beşinci kademeleri oniki yuvarlak yapraktan meydana gelmiştir.

Örnek No: 6

Envanter No: 10

Fotoğraf No: 18-19 / Çizim No: 9-10

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahit.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam olmakla birlikte, ayak taşının doğu yüzünün alt kısmındaki kabartmalar tahrip olmuş, bu kısımlar çimento ile sıvanmıştır.

Tarihi: H. 1013/M. 1604

Mezarın Kime Ait Olduğu: Derviş Mehmet Bey'in kızı Hatice'ye aittir.

Kitabesi: Baş taşı kitabesi: Batı yüzü:

*Ya Allah Ya Muhammed**Ağrılar kıldı böyle işte**Değirmenler yürür kanlı yaşa**Ağlayacak işler geldi başına**Ya ben ağlamayıp kimler ağlasın**Ah el-mevt El-Ma'sume Hatice**Binti Derviş Mehmet Bey**Fı gurra camiziye'l-üla,**Sene 1013*

Güney yüzü:

*Hasan Hüseyin**Ya ben ağlamayıp kimler ağlasın**Görmez oldum nazlı güzel yüzünü**Katta böyle yazılmış yazı**Ya ben ağlamayıp kimler ağlasın**Yıllar oldu güller bitti**Bülbüller erişti öttü**Benim güllerim bitmeden yetti**Ya ben ağlamayıp kimler ağlasın**Ah el-fi*

Lahitin kuzey kenarının alt bordürü:

*Sultan olanlar-Tahtı cihana-**Terk eylediler-Tac-ı figanı*

Lahitin diğer kenar bordürlerindeki yazılar okunamamıştır.

Malzeme: Mermer

Teknik: Oyma

Form: Kaideli, kapak taşlı, baş ve ayak taşı olan, üstü açık sembolik lahit.

Genel Tanım: Alçak bir kaide üzerinde, kenarları inci dizisi ile çevrelenmiş kapak taşı yer almaktadır. Kapak taşının üzerinde ise doğu ve batı yüzleri üçgen alınlıklı üstü açık lahit bulunmaktadır. Sembolik lahitin dört yüzü, içinde yazıların yer aldığı kartuşlar ile iki Timur beneği motifinin dönüşümlü yerleştirilmesiyle oluşan

çerçeveyle sınırlandırılmıştır. Bütün yüzler Timur benekleri ile bitkisel motiflerin birlikte kullanıldığı yoğun bezeme programına sahiptir. Baş taşı kare gövdelidir. Gövdenin üst kısmı önce sekizgene dönüşmekte, daha sonra da silindirik bir boyunla sonuçlanmaktadır. Baş taşının batı yüzünde beş sıra diagonal, üç sıra yatay şeritler halinde Talik hatlı yazı bulunmaktadır. Ayrıca en üstte iki satır yazı vardır. Doğru yüzünde üstte yatay yönde gelişen iki, altta diagonal yönde gelişen sekiz, güney yüzde üstte yine yatay iki, altta diagonal on satır yazı şeridi vardır. Üstte kaş kemer şeklinde taçlandırılmış ayak taşı ise tamamen bitkisel bezemelidir. Seçilen Konu: Bitkisel, nesneli ve yazılı bezeme vardır.

Kompozisyon: Süsleme, lahitin ve ayak taşının bütün yüzlerinde, baş taşının üst kısmında görülmektedir. Lahitin kuzey ve güney yüzlerinde üç Timur beneği ile büyük bir beneğin dönüşümlü yerleştirilmesinden oluşan simetrik bir düzenleme bulunmaktadır. Bunların arasına üstte ve altta, göbekleri nergis çiçeği şeklinde

Fotoğraf: 18

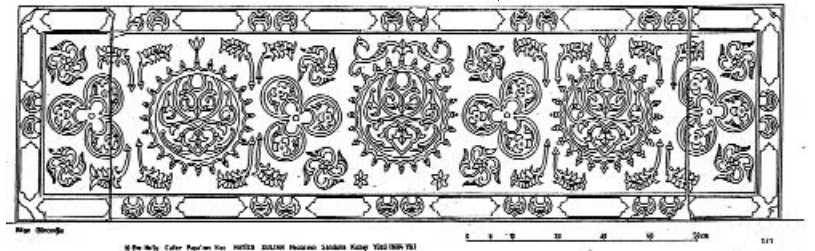
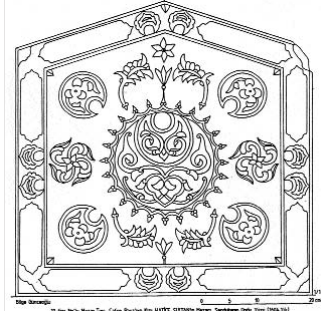
6 Nolu örnek (Env. No:10)
Batı kenar.

Fotoğraf: 19

6 Nolu örnek (Env. No:10)
Kuzey kenar.

Çizim: 9

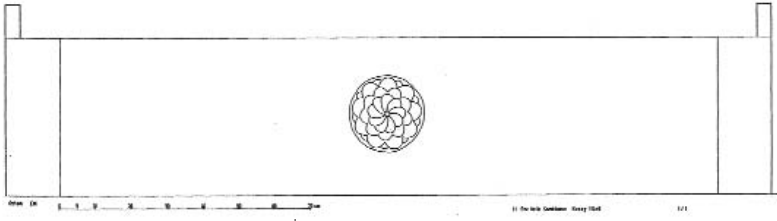
Çizim: 10

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik	Kalınlık
Kaide	95 cm.	208 cm.	5 cm.	-
Kapak Taşı	75 cm.	190 cm.	11 cm.	-
Lahit	53.5 cm.	-	53 cm.	-
Baş Taşı	11 cm.	-	84 cm.	11 cm.
Ayak Taşı	28 cm.	-	90 cm.	8 cm.

Fotoğraf: 20
7 Nolu örnek (Env. No:11)
Kuzey-batı kenarlar.

Çizim: 11

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik
Kaide	101 cm.	244 cm.	15 cm.
Lahit	74.5 cm.	215 cm.	yan 43 cm. ön 52 cm.

olan ve dört rumiden oluşan çarkıfelek biçimindeki motifler ile zıt yönlerde bakan kalın saplı, ikişer buhur-u meryem yerleştirilmiştir. Merkezdeki büyük beneğin üzerine, büyük bir palmet ile onun iki tarafına rumiler ve kıvrık dallar işlenmiştir. Diğer büyük iki beneğin üzerinde ise sadece sivri yapraklı, üç dilimli küçük bir çiçek görülmektedir. Büyük beneklerin içi palmet, rumi ve kıvrık dallarla dolgulanmıştır. Çevreleri tığ şeklinde düzenlenmiş küçük palmetlerle kuşatılmıştır. Üç benek motiflerinde ise her beneğin içine rumilerle yine küçük üç benek motifi yerleştirilmiştir. Doğu ve batı yüzlerde ise aynı motiflerin farklı düzenlemesiyle oluşturulmuş tasarımlar vardır. Merkezde büyük bir Timur beneği ve bu beneğin çapraz köşelerinde küçük birer benek yer almaktadır. Büyük beneğin altında ve üstündeki ikişer buhur-u meryem arasında sivri uçlu üç yapraklı birer çiçek ve sadece üstte bir nergis çiçeği bulunmaktadır. Büyük beneğin her iki yanına rumilerden oluşan birer çarkıfelek işlenmiştir. Baş taşında, boyunda bir sıra inci dizisi vardır. Boyuna geçişte oluşturulan sekizgenin çapraz köşelerinde birer küçük palmet

yer almaktadır. Ayak taşının çevresi stilize yaprakların zigzaglar yaparak yerleştirildiği ince bir bordürle kuşatılmıştır. Taşın her iki yüzündeki palmet, rumi, yaprak ve kıvrık dallardan oluşan girift bir kompozisyon dikkat çekmektedir. Birbiriyle bağlantılı büyük palmetlerin aralarına birer nergis çiçeği yerleştirilmiştir. Ayak taşının yanları ise rumili iki kıvrık dalın oluşturduğu, zencereğe benzer bir bordürle bezelidir.

Örnek No: 7

Envanter No: 11

Fotoğraf No: 20 / Çizim No: 11

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik Lahit

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi : Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Baş ve ayak taşları yoktur, doğu yüzünde küçük kırıklar oluşmuştur.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Kaideli, baş ve ayak taşı mevcut olmayan, üstü açık sembolik lahit.

Genel Tanım: Alçak kaide üzerinde, doğu ve batı yüzleri üçgen alınlıklı, üstü açık sembolik lahit yer almaktadır. Lahitin dört yüzünde, merkezde birer rozet bulunmaktadır.

Doğu ve batı yüzündeki üçgen alınlıklı taşların üzerinde, baş ve ayak taşlarının yerleştirildiği dikdörtgen yuvalar görülmektedir.

Seçilen Konu: Bitkisel bezeme vardır.

Kompozisyon: Süsleme sembolik lahitin dört yüzüne, simetrik olarak yerleştirilmiştir. Çok yalın süsleme programıyla bezenmiş lahitin her yüzünde merkezde birer rozet bulunmaktadır. Rozetlerin büyüklükleri aynıdır. Biçimleri ise kuzey yüzdeki farklı, doğu, batı ve güney yüzdekiler benzerdir. Rozetler, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten gelişen dokuz sivri yapraktan sonra, üç aşamada yine dokuzar yaprağın kaydırılarak yerleşti-

rilmesiyle oluşturulmuştur. Kuzey yüzündeki rozetin yuvarlak göbeğini çarkıfelek biçiminde düzenlenmiş dokuz yaprak çevrelemektedir.

Örnek No: 8

Envanter No: 15

Fotoğraf No: 21-22 / Çizim No: 12-13

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahit.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Baş ve ayak taşları yoktur.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Kaideli, kapak taşı, üstü açık sembolik lahit.

Genel Tanım: Alçak kaide üzerinde düz kenarlı bir kapak taşı yer almaktadır. Kapak taşının üzerinde, altta ve üstte ikişer profilli silmeyle kuşatılmış, üstü açık sembolik lahit bulunmaktadır. Lahitin doğu ve batı yüzlerindeki üçgen alınlıklı taşların üzerinde baş ve ayak taşlarının yerleştirildiği yuvalar vardır. Lahitin silmelerinden başlayarak üst kenarları rumi ve palmetlerden oluşan frizle çevrelenmiştir. Lahitin dört yüzü de rozet ve vazoda çiçeklerden oluşan bitkisel bezemelidir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Lahitin dört yüzünde, vazolu çiçek motifleri ile rozetlerin dönüşümlü yerleştirilmesinden oluşan, simetrik düzenleme görülmektedir. Vazolardaki çiçek motifleri ve rozetler her yüzde birbirinden farklıdır. Lahitin doğu yüzünde, ortada büyük bir rozet ile onun iki yanında ayaklı vazo içinden çıkan birer selvi ağacı yer almaktadır. Sağdaki selvi ağacının gövdesi yatay zigzaglarla taranmıştır. Ayrıca selvinin çevresi ince sarmaşık dallarıyla

sarılmıştır. Soldaki selvi ağacının gövdesi yine aynı şekilde taranmış, ağacın iki yanında, altta, aşağıya doğru sarkan birer üzüm salkımı ile yukarıdaki birer asma yaprağı dikkat çekmektedir. Batı yüzünde, merkezde büyük bir rozet ve onun iki yanına yerleştirilen ayaklı vazodan çıkan lale motifleri görülmektedir. Vazodan çıkan ve iki uzun büyük yaprağın yer aldığı ince dal üst kısımda ikiye ayrılarak birer lale ile sonuçlanmıştır. Kuzey yan yüzünde ise üç rozet motifi ile vazoda çiçekler dönüşümlü olarak yerleştirilmiştir. Ortadaki rozet diğerlerinden daha büyük ve farklı düzenlenmiştir. Rozet, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten çıkan oniki sivri yapraktan sonra üç kademe gelişmiştir. Yanlardaki rozetler benzer biçim ve boyuttadır. Bunların ortası, yuvarlak göbeğin çevresine çarkıfelek biçiminde üst üste, eğimli yerleştirilen yapraklardan oluşmuştur. Rozetler arasında ayaklı vazodan çıkan ve farklı yönlere bakan, ince birer dal üzerinde sümbül

Fotoğraf: 21

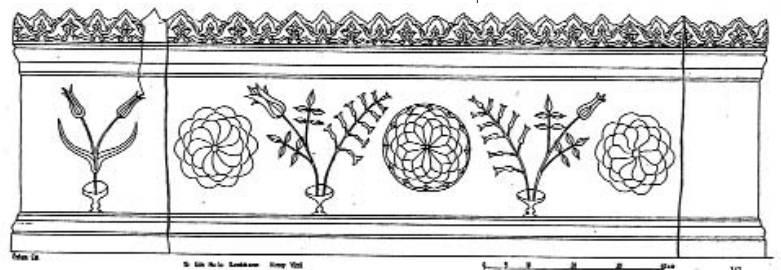
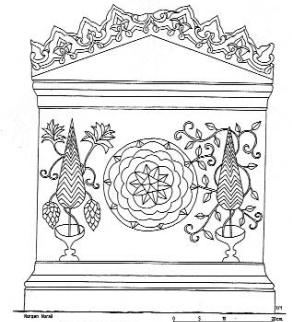
8 Nolu örnek (Env. No:15)
Batı-güney kenarlar.

Fotoğraf: 22

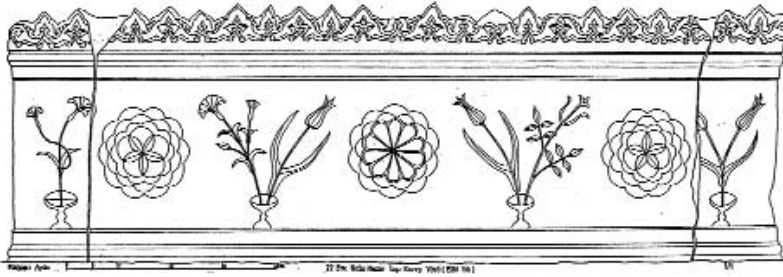
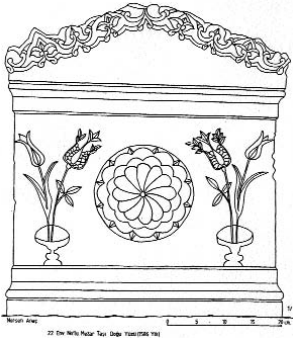
8 Nolu örnek (Env. No:15)
Doğu kenar.

Çizim: 12

Çizim: 13

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik
Kaide	94.5 cm.	214.5 cm.	-
Kapak Taşı	76.5 cm.	191 cm.	13.5 cm.
Lahit	50.5 cm.	169 cm.	yan 53 cm. ön 64.5 cm.

Ölçüler	En	Boy	Yükseklik	Çap
Kaide	95 cm.	179 cm.	12 cm.	-
Lahit	50 cm.	149 cm.	yan 50 cm. ön 56 cm.	-
Baş Taşı	-	-	62 cm.	20 cm.

Fotoğraf: 23

9 Nolu örnek (Env. No:22)
Kuzey-batı kenarlar.

Fotoğraf: 24

9 Nolu örnek (Env. No:22)
Doğu kenar.

Çizim: 14

Çizim: 15

ve gonca gül yer almaktadır. Gonca gülle sonuçlanan dal üzerindeki gülün küçük yaprakları ayrıntılı biçimde işlenmiştir. Aynı yüzde, sol köşede vazodan çıkan lale motifleri bulunmaktadır. Bu yüzün sağ köşesi, bezemesiz, düz bırakılmıştır. Güney yan yüzünde düzenleme aynı olmakla birlikte, rozetler ve çiçek motifleri farklıdır. Ortadaki rozet yine daha büyük ve diğer iki rozetten farklı biçimdedir. Rozetlerin arasındaki vazolarda, farklı iki çiçek köşelere yerleştirilenlerde ise tek çiçek motifleri görülmektedir. Ayaklı vazoların ilkinde, farklı yönlerde bakan, sivri, küçük yapraklı ve tomurcuklu karanfil ile nergis, diğerlerinde ise gonca gül ile nergis çiçekleri yer almaktadır. Köşelerde ise, vazolar içine yerleştirilmiş, sağda nergis, solda lale motifleri işlenmiştir.

Örnek No: 9

Envanter No: 22

Fotoğraf No: 23-24 / Çizim No: 14-15

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik Lahit.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Ayak taşı yoktur.

Lahitin çevresindeki palmet-rumi frizi yer yer kırılmış, buralar çimentoyla sıvanmıştır.

Tarihi: H. 994/ M. 1586

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi:

*İbni Paşa eyledi azmı canan
Dedi tarihin Nihadi na-tevan
Bu Mehmed uçup cennet kuşu
Addına uçtu bülbül eyledi,
Sene 994*

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

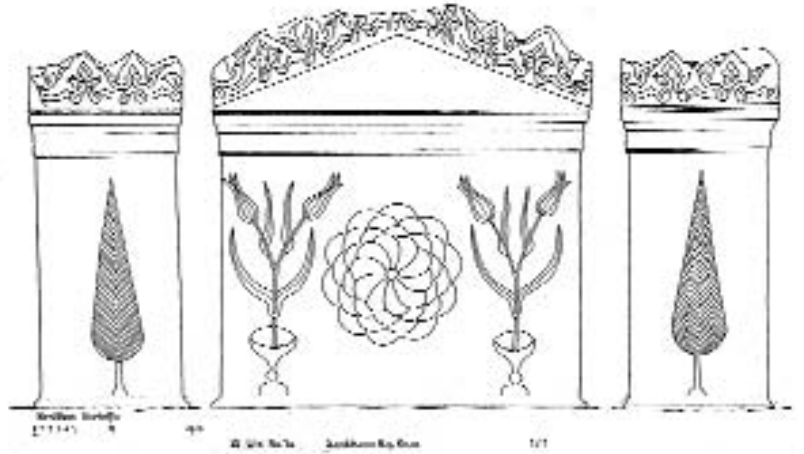
Form: Kaideli, silindirik baş taşlı, üstü açık sembolik lahit.

Genel Tanım: Alçak, düz kenarlı kaide üzerinde, altta ve üstte ikişer profilli silme ile sınırlandırılmış üstü açık lahit bulunmaktadır. Lahitin doğu ve batı yüzleri üçgen alınlıklıdır. Lahitin dört kenarı rumi ve palmetlerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Baş taşı silindirik formda, ayak taşı ise yoktur. Ayak taşının oturduğu yuvanın izleri lahit üzerinde görülmektedir.

Seçilen Konu: Bitkisel, nesneli ve yazılı bezeme vardır.

Kompozisyon: Sembolik lahitin dört yüzünde vazolu çiçek motifleri ile rozetlerin dönüşümlü yerleştirilmesinden oluşan, simetrik düzenleme görülmektedir. Vazolardaki çiçekler ve rozetler her yüzde birbirinden farklıdır. Lahitin doğu yüzünde merkezde büyük bir rozet, onun iki yanında ayaklı vazodan çıkan çiçekler yer almaktadır. Yuvarlak göbeği dışa taşkın rozetin, bir yöne doğru hafif eğimli yuvarlak yaprakları üst üste gelecek şekilde yerleştirildikten sonra, üç kademe tamamlanmıştır. Ayaklı vazolardan çıkan ve farklı yönlere bakan çiçeklerden, ortadaki rozete doğru yönelenler, küçük yapraklarıyla gonca güldür. Vazodaki diğer çiçekler ise uzun, büyük yapraklı lale motifleridir. Batı yüzünde de benzer düzenleme görülmektedir. Sadece rozetin orta kısmı farklı olarak beş sivri yapraktan oluşmuştur. Rozetin iki yanındaki ayaklı vazolardan sağdakinde farklı yönlere bakan iki lale, soldakinde ise rozete doğru bakan tomurcuklu karanfil ve lale bulunmaktadır. Kuzey yan yüzde ise üç rozet motifi ile vazoda çiçekler dönüşümlü olarak yerleştirilmiştir. Merkezdeki rozetin ortası on iri yapraklı olup, üç aşamada tamamlanmıştır. Yanlardaki rozetler batı yüzdeki rozete benzemektedir. Rozetler arasındaki ayaklı vazolarda farklı işler, köşelerde ise tek çiçek motifi görülmektedir. Farklı yönlere bakan çiçeklerden orta rozete doğru yönelenler lale, yan rozetlere doğru olanlar ise biri küçük,

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Lahitin kısa yan kenarı	46.5 cm.	56 cm.	21 cm.

sivri yapraklı, tomurcuklu karanfil, diğeri küçük yapraklı gonca güldür. Köşelerde, sağda, tek dalın yukarıda ikiye ayrılmasıyla oluşan iki lale, solda iki karanfil vazolar içinde tasvir edilmiştir. Güney yan yüzünde düzenleme aynı sadece rozetler ve çiçekler farklıdır. Merkezdeki rozet, dışa taşkın yuvarlak göbek çevresine yerleştirilen oniki sivri yapraktan gelişmiş, diğer iki rozetin ortası çarkıfelek biçiminde düzenlenmiştir. Rozetlerin arasında, ayaklı vazolar içinde ortadaki rozete doğru bakanlar lale ile nergis, yan rozetlere doğru bakanlar ise gonca güldür. Köşelerde, solda herhangi bir bezeme yapılmamış, sağda ise vazodan çıkan lale motifleri görülmektedir.

Örnek No: 10

Envanter No: 28

Fotoğraf No: 25 / Çizim No: 16

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait kısa yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

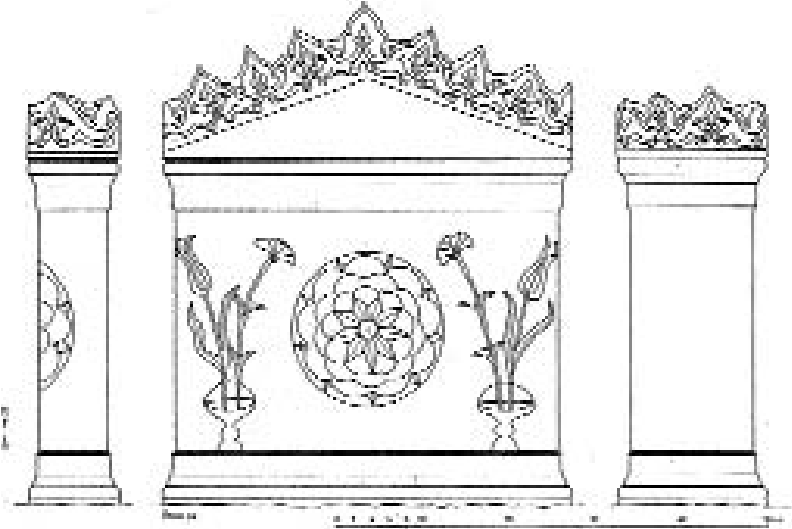
Bugünkü Durumu: Sağlam görünmekle birlikte, üçgen alınlıkla, palmet-rumi frizinde kırıklar var.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Fotoğraf: 25

10 Nolu örnek (Env. No:28)

Çizim: 16

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Lahitin kısa yan kenarı	45 cm.	57 cm.	16.5 cm.

Fotoğraf: 26

11 Nolu örnek (Env. No:29)

Çizim: 17

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik : Oyma.

Form : Sembolik lahite ait üçgen alınlıklı kısa yan kenar.

Genel Tanım: Lahite ait kısa kenar üçgen alınlıklı olup, altta ve üstte, düz ve

iç bükey ikişer profilli silmeyle çerçeveselenmiştir. Üçgen alınlık ile yan kısımlar rumi ve palmetlerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Taşın ön ve yan yüzleri bitkisel bezemelidir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Ön yüzünde ekseninde bir rozet, onun iki yanında vazodan çıkan çiçeklerle simetrik bir düzenleme görülmektedir. Yan yüzlerde ise simetrik birer selvi ağacı yer almaktadır. Eksenindeki rozet, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten çıkan çarkifelek şeklinde düzenlenmiş on yaprak ile üç kademedan oluşmuştur. Rozetin iki yanında ayaklı vazodan çıkan, iki büyük ve uzun yaprağın yer aldığı ince dal, üstte ikiye ayrılarak birer lale ile sonuçlanmaktadır. Taşın yan yüzlerindeki selvi ağaçlarının gövdesi yatay zigzaglarla taranmıştır.

Örnek No: 11

Envanter No: 29

Fotoğraf No: 26 / Çizim No: 17

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait kısa yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Tarihi: 16. Yüzyıla ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Sembolik lahite ait üçgen alınlıklı kısa yan kenar.

Genel Tanım: Lahite ait kısa kenar üçgen alınlıklı olup, altta ve üstte düz ve iç bükey ikişer profilli silmeyle çerçeveselenmiştir. Üçgen alınlık ile yan kısımlar rumi ve palmetlerden oluşan

frizle kuşatılmıştır. Taşın ön yüzünde rozet ile vazodan çıkan çiçekler, yan yüzlerinde yarım rozetlerden oluşan bezeme görülmektedir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Ön yüzünde eksende bir rozet, onun iki yanında vazodan çıkan çiçeklerle simetrik bir düzenleme görülmektedir. Rozet, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten çıkan ilki sivri, diğerleri yuvarlak dokuz yapraktan ve dört kademededen oluşmuştur. Rozetin iki yanında ayaklı vazodan çıkan, farklı yönlere bakan ikişer çiçek bulunmaktadır. Çiçeklerden rozete doğru yönelenler, küçük sivri yapraklı karanfil, diğer çiçek ise büyük, uzun yapraklı laledir. Taşın yan yüzlerinde simetrik olarak rozete ait küçük parçalar yer almıştır.

Örnek No: 12

Envanter No: 30

Fotoğraf No: 27 / Çizim No: 18

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait kısa yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik : Oyma.

Form: Sembolik lahite ait üçgen alınlıklı kısa yan kenar.

Genel Tanım: Lahite ait kısa kenar üçgen alınlıklı olup, altta ve üstte düz ve iç bükey ikişer profilli silmeyle çerçeveselenmiştir. Üçgen alınlık ile yan yüzler rumi ve palmetlerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Taşın ön yüzünde rozet ve vazodan çıkan çiçekler ile yan yüz-

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Lahitin kısa yan kenarı	45.5 cm.	56 cm.	13 cm.

lerinde yine ayaklı vazolardan çıkan çiçeklerden oluşan bezeme görülmektedir.

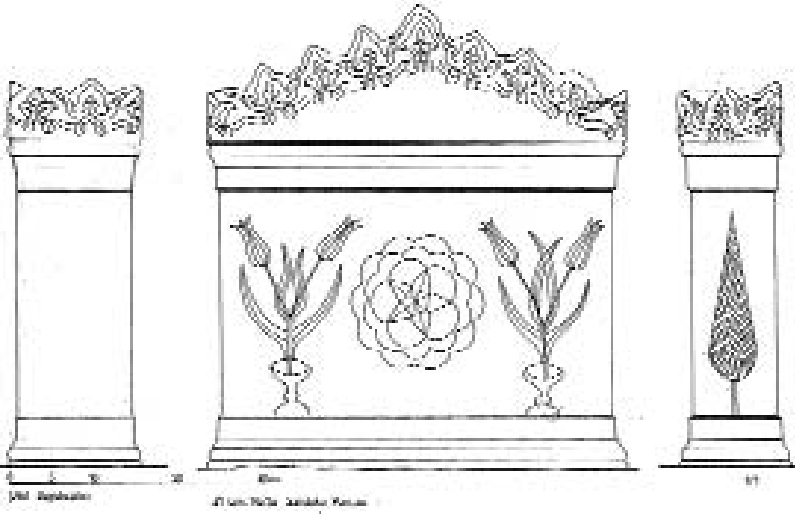
Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Ön yüzünde eksende bir rozet, onun iki yanında vazodan çıkan çiçeklerle simetrik bir düzenleme görülmektedir. Rozet, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten çıkan oniki yapraktan ve dört kademededen oluşmuştur. Rozetin iki yanında ayaklı vazodan çıkan çiçekler bulunmaktadır. Rozetin solundaki ayaklı vazodan çıkan küçük yap-

Fotoğraf: 27

12 Nolu örnek (Env. no:30)

Çizim: 18

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Lahitin kısa yan kenarı	46 cm.	53 cm.	10.5 cm.

Fotoğraf: 28

13 Nolu örnek (Env. No:31)

Çizim: 19

raklı ince dal üstte dörde ayrıldıktan sonra aşağıya dönerek birer nergisle sonuçlanmıştır. Sağdaki vazodan çıkan çiçekler farklı iki yöne bakmaktadır. Çiçeklerden rozete doğru yönelen, küçük sivri yapraklı küpe, diğer çiçek ise büyük, uzun yapraklı laledir. Taşın yan yüzlerinde simetrik olarak vazolu çiçek motifleri bulunmaktadır. Sol yan yüzde ayaklı vazodan çıkan ve farklı yönlere bakan iki karanfil, sağ yan yüzde ise biri açmamış iki lale yer almaktadır.

Örnek No: 13

Envanter No: 31

Fotoğraf No: 28 / Çizim No: 19

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait kısa yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Sembolik lahite ait üçgen alın-

İklıkı kısa yan kenar.

Genel Tanım: Lahite ait kısa kenar üçgen alınlıklı olup, altta ve üstte düz ve iç bükey ikişer profilli silmeyle çerçeveselenmiştir. Üçgen alınlık ile yan kısımlar rumi ve palmetlerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Taşın ön yüzünde rozet ve vazodan çıkan çiçekler ile yan yüzlerinde birer selviden oluşan bezeme görülmektedir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Ön yüzünde eksende bir rozet, onun iki yanında vazodan çıkan çiçeklerle simetrik bir düzenleme görülmektedir. Yan yüzlerde ise simetrik birer selvi ağacı yer almaktadır. Eksendeki rozet, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten çıkan ilki sivri diğerleri yuvarlak on yaprak ile üç kademedan oluşmuştur. Rozetin iki yanındaki, ayaklı vazodan çıkan, iki büyük ve uzun yaprağın yer aldığı ince dal, üstte ikiye ayrılarak birer lale ile sonuçlanmaktadır. Taşın yan yüzlerindeki selvi ağaçlarının gövdeleri yatay zigzaglarla taranmıştır.

Örnek No: 14

Envanter No: 32

Fotoğraf No: 29 / Çizim No: 20

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait kısa yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası: Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam, sadece palmet-rumi frizinde kırıklar vardır.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

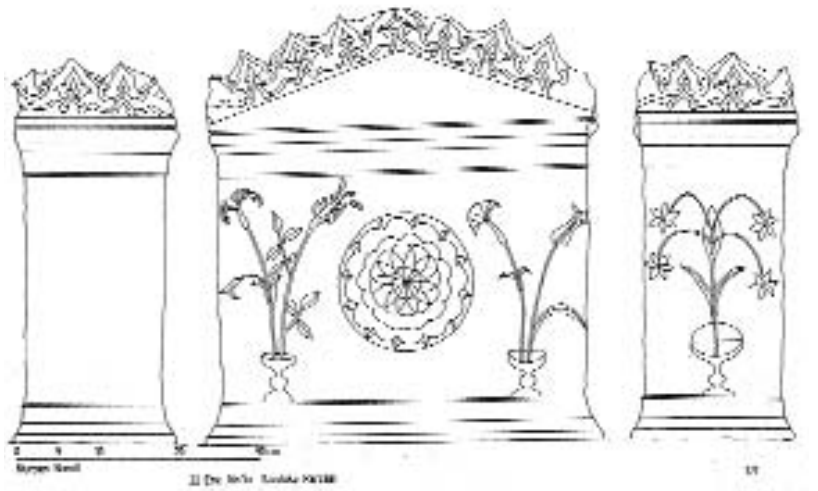
Teknik : Oyma.

Form: Sembolik lahite ait üçgen alınlıklı kısa yan kenar.

Genel Tanım: Lahite ait kısa kenar üçgen alınlıklı olup, altta ve üstte, düz ve iç bükey ikişer profilli silmeyle çerçevelenmiştir. Üçgen alınlık ile yan kısımlar rumi ve palmetlerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Taşın ön ve yan yüzü rozet ve vazodan çıkan çiçeklerle süslenmiştir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Ön yüzünde eksende bir rozet, onun iki yanında vazodan çıkan çiçeklerle simetrik bir düzenleme görülmektedir. Rozet, dışa taşkın yuvarlak bir göbekten çıkan ilki sivri, diğerleri yuvarlak oniki yapraktan ve dört kademedden oluşmuştur. Rozetin iki yanında ayaklı vazodan çıkan, farklı yönlere bakan ikişer çiçek bulunmaktadır. Çiçeklerin hepsi birbirinden farklıdır. Rozete doğru yönelen çiçekler, gonca gül ile karanfil, dışa doğru yönelenler ise küpe ve laledir. Taşın sol yan yüzü bezemesiz olmasına rağmen, sağ yan yüzünde yine vazodan çıkan çiçek düzenlemesi yer almaktadır. Burada ayaklı vazodan çıkan ince bir dal yukarıda dörde ayrıldıktan sonra aşağıya dönerek birer nergisle sonuçlanmıştır.

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Lahitin kısa yan kenarı	46 cm.	49 cm.	17 cm.

Fotoğraf: 29

14 Nolu örnek (Env. No:32)

Çizim: 20

Fotoğraf: 30

15 Nolu örnek (Env. No:34)

Çizim: 21

Örnek No: 15

Envanter No: 34

Fotoğraf No: 30 / Çizim No: 21

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait kısa yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Palmet-rumi frizinde kırıklar vardır.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

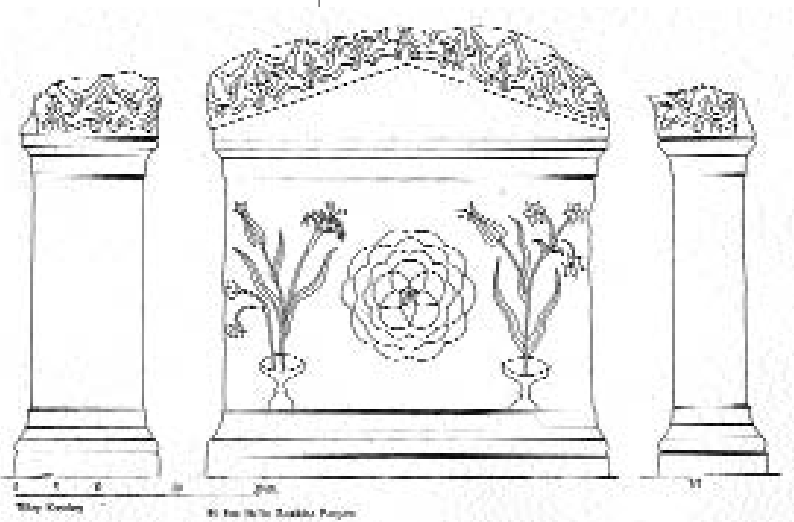
Teknik: Oyma.

Form: Sembolik lahite ait üçgen alınlıklı kısa yan kenar.

Genel Tanım: Lahite ait kısa kenar üçgen alınlıklı olup, altta ve üstte düz ve iç bükey ikişer profilli silmeyle çerçeveselenmiştir. Üçgen alınlık ile yan yüzler rumi ve palmetlerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Taşın ön yüzünde rozet ile onun iki yanındaki vazodan çıkan çiçeklerden oluşan bezeme yer almaktadır.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Ön yüzünde eksende bir rozet, onun iki yanında vazodan çıkan çiçeklerle simetrik bir düzenleme görülmektedir. Rozet, dışa taşkın yuvarlak göbekten çıkan ilki sivri, diğerleri yuvarlak on yapraklı ve dört kademeden oluşmuştur. Ayaklı vazolardan çıkan tek dal üzerine iki farklı çiçek yerleştirilmiştir. Sağda, iki uzun, büyük yaprağın yer aldığı ince dal üstte ikiye ayrılmaktadır. Bu dallardaki çiçeklerden rozete doğru yönelen lale,

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Lahitin kısa yan kenarı	46.5 cm.	55 cm.	14 cm.

Fotoğraf: 31

16 Nolu örnek (Env. No:37)

Çizim: 22

diğer daldaki nergistir. Soldaki vazoda, çiçekler farklı olmakla birlikte, benzer düzenleme görülmektedir. Bu vazodan çıkan çiçeklerden rozete doğru yönelen küpe, diğer daldaki ise lale ile nergisdir.

Örnek No: 16

Envanter No: 37

Fotoğraf No: 31 / Çizim No: 22

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait uzun yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sembolik lahite ait uzun yan kenarın, palmet-rumi frizinde ve alt kısmında küçük kırıklar bulunmaktadır.

Tarihi:16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

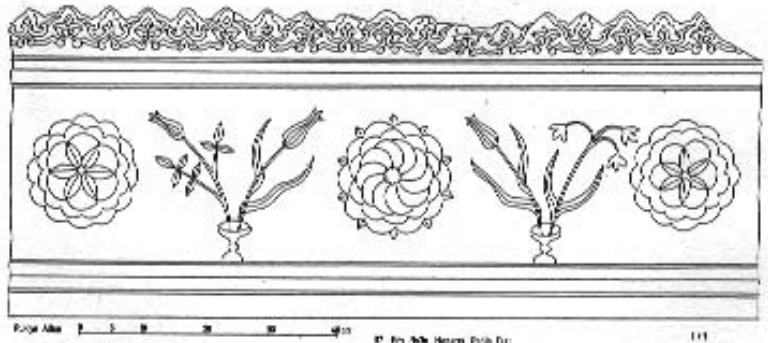
Teknik: Oyma.

Form: Sembolik lahite ait dikdörtgen şeklindeki uzun yan kenar.

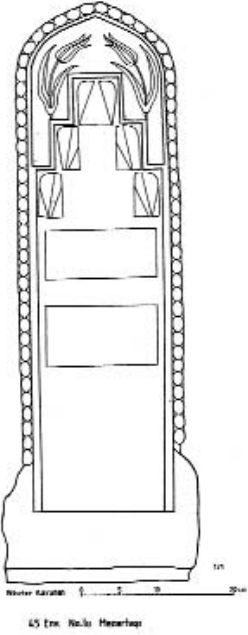
Genel Tanım: Sembolik lahite ait uzun kenarın ön yüzü, altta ve üstte, düz ve iç bükey profilli silme ile çerçevelenmiştir. Üstte, profilli silmelerden itibaren palmet ve rumilerden oluşan frizle kuşatılmıştır. Yüzey, rozetler ve vazodan çıkan çiçeklerle süslenmiştir.

Seçilen Konu: Bitkisel ve nesneli bezeme vardır.

Kompozisyon: Taşın ön yüzünde, vazodan çıkan çiçek motifleri ile rozetlerin dönüşümlü yerleştirilmesinden oluşan simetrik düzenleme görülmektedir. Merkezdeki rozet, dışa taşkın yuvarlak göbek etrafına yaprakların

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Uzun yan kenar	118 cm.	47 cm.	14 cm.

Ölçüler	En	Yükseklik	Kalınlık
Ayak Taşı	24 cm.	77 cm.	7 cm.

Fotoğraf: 32
17 Nolu örnek (Env. No:45)

Fotoğraf: 33
18 Nolu örnek (Env. No:50)

Çizim: 23

çarkıfelek gibi üst üste yerleştirilmesiyle üç kademedeki tamamlandı. Diğer iki rozet ise ilki sivri, sonrakiler yuvarlak oniki yapraklı ve üç kademedeki oluşmuştur. Rozetler arasında ayaklı vazodan çıkan ve farklı yönleri bakan ikişer çiçek bu-

Ölçüler	Boy	Yükseklik	Kalınlık
Uzun yan kenar	117 cm.	50 cm.	15 cm.

lunmaktadır. Çiçeklerden orta rozete doğru yönelenler uzun, büyük yapraklı laleler, yan rozetlere yönelenler ise, sağdaki nergis, soldaki küçük yapraklı gonca güldür.

Örnek No: 17

Envanter No: 45

Fotoğraf No: 32 / Çizim No: 23

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Ayak taşı.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:

Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Dikdörtgen gövdeli, sivri kemer tepelikli ayak taşı.

Genel Tanım: Ayak taşının dikdörtgen kaidesinin köşelerden iki kademeyle daralmasıyla gövdeye geçilmektedir.

Gövde sivri kemer tepelikli olup, ön yüzünde üç sıra mukarnas kavsaralı dikdörtgen bir niş bulunmaktadır.

Kavsara üzerinde sivri kuşatma kemeri yer almaktadır. Nişde içi boş, yatay dikdörtgen iki pano bulunmaktadır.

Ayak taşı dışta, üç yönden yumurta dizisiyle kuşatılmıştır.

Seçilen Konu: Bitkisel ve geometrik bezeme vardır.

Kompozisyon: Mukarnaslı kavsaranın köşeliklerinde, ikinci mukarnas sırasının köşelerinden çıkan birer dal üzerinde yer alan çiçeklerden oluşan süsleme görülmektedir.

Simetrik düzenlenen büyük ikişer yapraklı ince dallar, ek-sende, birbirine bakan birer lale ile sonuçlanmıştır.

Örnek No: 18

Envanter No: 50

Fotoğraf No: 33 / Çizim No: -

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait uzun yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:
Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sembolik lahite ait uzun kenarın palmet-rumi frizinde ve alt kısmında küçük kırıklar bulunmaktadır.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Sembolik lahite ait dikdörtgen şeklindeki uzun kenar.

Genel Tanım: Taşın ön yüzü, altta ve üstte, düz ve iç bükey ikişer profilli silme ile çerçevelenmiştir. Üstte, profilli silmelerden itibaren palmet ve rumilerden oluşan friz yer almaktadır. Yüzey rozetlerle süslenmiştir. Seçilen Konu: Bitkisel bezeme vardır.

Kompozisyon: Taşın ön yüzünde oldukça belirsiz, rozetlerden oluşan bezeme görülmektedir. Merkezde oniki yapraklı çarkıfelek motifi, onun iki yanında birer rozet yer almaktadır. Her iki rozete ait çok az iz kalmıştır. Rozetlerden sadece birinin dokuz yapraklı orta kısmı belli olmaktadır.

Örnek No: 19

Envanter No: 51

Fotoğraf No: 34

Çizim No: -

Yer: Cafer Paşa Türbesi

Türü: Sembolik lahite ait uzun yan kenar.

Kazıda Bulunduğu Yer ve Tabakası:
Türbe içinde, toprak üstünde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi: Temmuz 1997

Bugünkü Durumu: Sembolik lahite

ait uzun yan kenarın palmet-rumi frizinde ve alt kısmında küçük kırıklar bulunmaktadır.

Tarihi: 16. yy.a ait olduğu düşünülebilir.

Mezarın Kime Ait Olduğu: -

Kitabesi: -

Malzeme: Mermer.

Teknik: Oyma.

Form: Sembolik lahite ait dikdörtgen şeklindeki uzun kenar.

Genel Tanım: Taşın ön yüzü, altta ve üstte, düz ve iç bükey ikişer profilli silme ile çerçevelenmiştir. Üstte, profilli silmelerden itibaren palmet ve rumilerden oluşan friz yer almaktadır. Yüzey rozetlerle süslenmiştir. Seçilen Konu: Bitkisel bezeme vardır.

Kompozisyon: Taşın ön yüzünde çok az kısmı görülen, rozetlerden oluşan bezeme bulunmaktadır. Merkezde oniki yapraklı göbekten gelişen rozet motifi, onun iki yanında izlerden anlaşıldığına göre yine birer rozet yer almaktadır.

Fotoğraf: 34

19 Nolu örnek (Env. No: 51)

Ölçüler	Boy	Yükseklik	Kalınlık
Uzun yan kenar	111 cm.	49 cm.	12 cm.